

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет психології

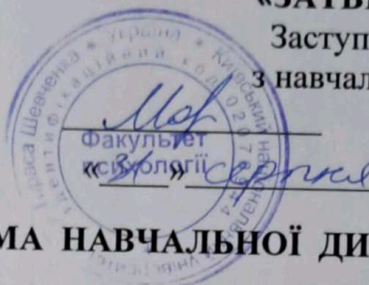
Кафедра педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
з навчальної роботи

Алла МОСКАЛЕНКО

2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ ТА ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

для студентів

Галузь знань - 11 Математика та статистика

Спеціальність - 112 Статистика

Освітній рівень – Магістр

Освітньо-наукова програма – Прикладна та теоретична статистика

Вид дисципліни - **Обов'язкова**

Форма навчання **Денна**

Навчальний рік **2022/2023**

Семестр **1**

Кількість кредитів ECTS **3**

Мова викладання, навчання
та оцінювання

Українська

Форма заключного контролю

Іспит

Викладачі: лектор - **Наталія ГОЛОВКО** доцент кафедри педагогіки, кандидат педагогічних наук, доцент,

Пролонговано: на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ) «__» __ 20__ (дата)

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ) «__» __ 20__ (дата)

КИЇВ – 2022

Розробник: **Наталія ГОЛОВКО** доцент кафедри педагогіки, кандидат педагогічних наук, доцент.

«Затверджено»

Завідувачка кафедри педагогіки
факультету психології

Ala Алла МАРУШКЕВИЧ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету психології

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії І. Аніанова Іванна АНАНОВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією механіко-математичного факультету

Голова науково-методичної комісії А. Олійник Андрій ОЛІЙНИК
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол від « 31 » серпня 2022 року № 1

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача» є складовою освітньої програми підготовки фахівців за освітнім рівнем «магістр» у галузі знань 11 «Математика та статистика» зі спеціальності 112 «Статистика» освітньої програми «Прикладна та теоретична статистика».

Дана освітня компонента є обов'язковою.

Викладається у 1 семестрі магістратури в обсязі 90 год. (3 кредити ECTS¹), в тому числі 20 годин лекцій, 8 годин семінарських занять, 2 години консультацій та 60 години самостійної роботи. Завершується дисципліна – **іспитом**.

1. Мета дисципліни – ознайомлення студентів із законами та закономірностями процесів навчання та виховання, набуття студентами систематизованих знань з дидактики, та теорії виховання у вищій школі, формування потреби професійно-педагогічного розвитку, комплексних компетентностей з кваліфікації «викладач закладу вищої освіти», розвиток педагогічного мислення та сприяння професійному самовизначенню.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- успішне опанування психолого-педагогічних дисциплін;
- знання сутності основних понять методології та організації наукових досліджень;
- володіння сучасними методами корпоративної та професійної етики.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Вивчення дисципліни пов'язане із розумінням психологічних особливостей навчальної діяльності студентів у вищій школі, виконує функцію методологічної основи для виходу на більш високий рівень узагальнення, розвитку професійної рефлексії при відборі, структуруванні і методичному осмисленні змісту навчання і навчальної діяльності з предметів спеціальності і спеціалізації. Ґрунтується на знаннях загальних принципів пізнання філософського рівня методології, концепцій, наукових підходів суспільних, природничих і технічних наук, конкретно наукових підходів, що використовуються в дисциплінах професійної та практичної підготовки.

4. Завдання вивчення дисципліни: формування у майбутніх фахівців знань про місце і роль педагогічних чинників в індивідуальному та суспільному житті; допомога студентам засвоїти сутність педагогіки вищої школи як галузі науки і соціальної практики, її суспільне значення; формування у магістрантів вміння правильно осмислювати педагогічні факти дійсності, що відбуваються у їх життєдіяльності; визначення кола знань та навичок, необхідних для успішної діяльності в майбутньому у професійно-визначальних ситуаціях; знання з організації та проведення емпіричних конкретно-педагогічних досліджень у вищій школі. Зокрема, професійне оволодіння компетентностями:

1. Здатність учитися, здобувати нові знання, уміння, у тому числі в галузях, відмінних від статистики (ЗК-1);
2. Здатність використовувати у професійній діяльності знання з галузей математичних, природничих, соціально-гуманітарних та економічних наук (ЗК-2);

---

¹ кредитів ECTS – кредит кратний 30 годинам.

3. Здатність вирішувати проблеми у професійній діяльності на основі абстрактного мислення, аналізу, синтезу та прогнозу (ЗК-3);
4. Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел, необхідної для розв'язування наукових і професійних завдань (ЗК-4);
5. Здатність генерувати нові ідеї (ЗК-5);
6. Здатність спілкуватися державною мовою і усно, і письмово (ЗК-8);
7. Здатність грамотно будувати комунікацію, виходячи з мети і ситуації спілкування (ЗК-10);
8. Здатність критично оцінювати та переосмислювати власний і чужий досвід, аналізувати свою професійну й соціальну діяльність (ЗК-11);
9. Здатність відповідально приймати рішення з урахуванням соціальних та етичних цінностей і правових норм (ЗК-12);
10. Здатність усвідомлювати й враховувати соціокультурні розбіжності у професійній діяльності, проявляти толерантність до різних культур (ЗК-13);
11. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців (ФК-6);
12. Володіти дидактичними знаннями процесів і методів викладання та навчання статистики (ФК-11)
13. Здатність розробляти програму навчальної дисципліни або її складники, навчальні та методичні матеріали до них (ФК-13);
14. Здатність проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб студентів (ФК-14);
15. Здатність здійснювати об'єктивне оцінювання результатів навчання (проводити атестацію) (ФК-15).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	% у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати методи дослідження педагогічних явищ і фактів.	лекція	опитування виконання практичних завдань, презентація	25%
1.2	Знати сутність науково-педагогічних досліджень, етапи, науковий апарат.	лекція		
1.3	Знати сутність, своєрідність навчально-виховного процесу у вищій школі.	лекція семінарське заняття		
1.4	Знати суперечності, психічні функції, особливості розвитку молодшої людини студентського віку.	лекція семінарське заняття		

1.5	Знати сучасні інтерактивні методи навчання студентів.	<i>лекція семінарське заняття</i>		
2.1	Володіння методами і прийомами науково-педагогічного дослідження, зберігання, обробки і представлення інформації	<i>семінарське заняття</i>	<i>опитування виконання практичних завдань, презентація, КР</i>	40%
2.2	Володіння навичками пошуку, відбору, обробки систематизації інформації для проведення різного типу уроків, виховних заходів	<i>семінарське заняття,</i>		
2.3	Вміння самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати інформацію з різних джерел	<i>лекція,</i>		
2.4	Уміння побудувати навчальну діяльність у відповідності з логікою процесів викладання і учіння	<i>педагогічна ситуація</i>		
2.5	Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності	<i>семінарське заняття</i>		
2.6	Визначати навчальну мету, відбору, структурування змісту лекцій, практично-семінарських занять.	<i>практичні завдання, педагогічні ситуації</i>		
3.1	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	<i>підготовка презентацій, , доповідей</i>	<i>оцінювання виступів, презентацій</i>	20%
3.2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	<i>лекції, підготовка доповідей, вирішення практичних завдань.</i>	<i>контрольні завдання</i>	
3.3	Здатність бути критичним і самокритичним, будувати міжособистісні стосунки, працювати в команді	<i>обговорення практичних ситуацій, вирішення педагогічних задач.</i>	<i>задача</i>	
3.4	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних міркувань (мотивів).	<i>обговорення рішень педагогічних задач, практичних ситуацій</i>	<i>контрольні завдання</i>	

3.5	Здатність усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики	<i>захист рішень педагогічних задач, практичних завдань, мкр (тести)</i>	<i>виконання практичних завдань</i>	
4.1	Здатність бути критичним і самокритичним.	<i>Обговорення педагогічних ситуацій</i>	<i>Експертне оцінювання, аналіз результатів діяльності</i>	15%
4.2	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	<i>Підготовка доповідей</i>	<i>Оцінювання виступів, презентацій</i>	
4.3	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	<i>Лекції, підготовка презентацій, доповіді</i>	<i>Оцінювання виступів, презентацій, іспит</i>	
	Усього			100%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни з програмними результатами навчання

Результати навчання	Р Н 1	Р Н 1	Р Н 1	Р Н 1	Р Н 1	Р Н 2	Р Н 2	Р Н 2	Р Н 2	Р Н 2	Р Н 2	Р Н 3	Р Н 3	Р Н 3	Р Н 3	Р Н 3	Р Н 4	Р Н 4	Р Н 4
Програмні результати навчання	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	3
ПРН-4 Володіти знаннями грамотної побудови комунікації в освітньому і науковому процесі, відбору вихідних даних дослідження, складання списку використаних джерел, опису наукових результатів.	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	+
ПРН-7 Доносити професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-14 Усно й письмово спілкуватися рідною та іноземними мовами в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності із професійних питань; читати спеціальну літературу; знаходити, аналізувати та використовувати інформацію з різних джерел	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+

ПРН-16 Дотримуватися норм етичної поведінки стосовно інших людей, адаптуватися та комунікувати.	+	+	+	+	+				+	+	+		+	+	+	+	+	+	
ПРН-17 Вміти готувати навчально-методичні матеріали, розробляти робочу програму навчальної дисципліни.			+			+	+	+	+	+	+								
ПРН-18 Вміти організувати індивідуальну і групову роботу з використанням методів і способів, які дозволять розвивати здібності, враховувати психологічні особливості та освітні потреби студентів.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-19 Вміти планувати і організувати оцінювання результатів навчання.									+		+					+			

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання студентів:

Семестрове оцінювання:

	<i>Частина</i>	
	<i>Min. – 18 балів</i>	<i>Max. – 30 балів</i>
Тест, опитування, презентація, дискурс: РН 1.1 –1.5; РН 3.1. – 3.5	6	10
Оцінка і аналіз результатів навчальної і самостійної діяльності РН 4.1 – 4.3	3	5
Виконання практичних завдань, рішення педагогічних задач: РН 2.1 – 2.5	3	5
Контрольні роботи: РН 1.1. – 1.5.	6*1 = 6	10*1 = 10
Іспит РН 1.1. –1.5; РН 2.1 – 2.5; 3.1 – 3.5; 4.1 – 4.3.	Мін – 24 бали, мах – 40 балів	
а) усною відповіддю студента на семінарському занятті вважається доповідь (повне і концептуальне розкриття окремого запитання семінару), доповнення, анонсована дискусія, аргументована точка зору, відповідь на проблемні запитання.		

7.2. Організація оцінювання:

Оцінювання студентів здійснюється під час усіх видів навчальних занять і за результатами самостійної роботи. Під час занять оцінюються: усна відповідь, презентація, виконання практичних завдань, рішення педагогічних задач. Контрольна робота виконується і оцінюється після завершення (теми № 1 – 8) і включає в себе запитання з усього навчального курсу. Максимальна кількість балів за роботу протягом семестру дорівнює 100.

Критично-розрахунковий мінімум балів за навчання становить **20** балів, рекомендований мінімум, розрахований з урахуванням специфіки дисципліни становить **35** балів. Студенти, які протягом навчання набрали сумарно меншу кількість балів ніж рекомендований мінімум **35** балів для підвищення балів отримують можливість написати додаткову контрольну роботу та доскласти домашні завдання. Студенти, які набрали впродовж навчання та за рахунок додаткових етапів оцінювання сумарно меншу кількість балів ніж критично-розрахунковий мінімум – **20** балів, до складання іспиту не допускаються.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі форм контролю здійснюються у відповідності до „Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка” (2022),

http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf

7.3. Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин			консультації
		Лекції	Практичні заняття	Самості йна робота	
Частина 1. Педагогіка вищої школи					
1.	ТЕМА 1. Предмет і завдання педагогіки вищої школи. Система вищої освіти в Україні	2	2	8	
2	ТЕМА 2. Дидактика вищої школи, освітній процес. Принципи та методи навчання..	4		8	
3	ТЕМА 3. Діагностика знань і умінь студентів.	2	2	6	
4	ТЕМА 4. Управління освітніми закладами.	2		6	
5.	Тема 5. Педагогічна майстерність, її зміст та шляхи формування	2	2	8	
6	Тема 6. Педагогічна техніка викладача	2		6	
7	ТЕМА 7. Поняття майстерності мовлення викладача.	2	2	6	
8	Тема8. Педагогічний такт як стратегія поведінки викладача	2		10	
	контрольна робота	2			
	ВСЬОГО	20	8	60	2

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій – **20 год.** (в тому числі КР – 2 год.)

Семінари – **8 год.**

Консультації – **2 год.**

Самостійна робота – **60 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Балашова С.П., Головка Н.І. Методика та організація наукових досліджень студентів у закладах вищої освіти: навч.-метод. посіб. / автори та укладачі: С.П. Балашова, Н.І. Головка. Київ: ЦП «Компринт», 2020. 175с.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII// [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Марушкевич А.А., Спіцин Є.С. Педагогіка вищої школи : підручник : 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2021. 576 с.
4. Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача: хрестоматія / Укл. В.А. Бугров, А.А. Марушкевич, Є.С. Спіцин. К.: ВПЦ «Київський університет», 2021. 704с.
5. Професійно-педагогічна компетентність науково-педагогічного працівника: навчальний посібник /А.А. Марушкевич, Н.М. Кузьменко, О.В. Плахотнік, Є.С. Спіцин, М.В.Жиленко/ за заг. ред. докт. пед. наук, проф. А.А. Марушкевич. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2017. 112 с.
6. Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція, – введено в дію наказом ректора № 730-32 від 11 квітня 2022 року) [Електронний ресурс]: Режим доступу. <http://nmc.univ.kiev.ua/doc.htm>

Додаткові

7. Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник . Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.
8. Головка Н. І. Технології інтерактивного навчання у вищій школі. Курс лекцій. Київ: ЦП «Компринт», 2020. 130 с.
9. Методичні рекомендації до практичних занять тренінгу «Сучасні освітні технології у вищій школі» / Укл.: Є. С. Спіцин, Н. М. Кузьменко, Н.І. Головка, М. В. Жиленко. Н.В. Кошечко К.: 2021. 56 с.
10. Практикум з навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи»: навч.-метод. посібник / уклад. Соловей М.І., Кудіна В.В., Спіцин Є.С. К.: Ленвіт, 2013. 71

10. Додаткові ресурси:

Приклади модульної і підсумкової контрольних робіт, зміст лекційних занять, презентації, завдання для підготовки до семінарів, практичні завдання, педагогічні задачі, питання для самоперевірки можна отримати через електронну пошту викладача golovkonata@ukr.net